

SDĚLENÍ KOMISE
o výpočtu obratu podle nařízení Rady (EHS) č. 4064/89 o kontrole spojování podniků
(98/C 66/04)
(Text s významem pro EHP)

- I. „ÚČETNÍ“ STANOVENÍ OBRATU
 1. Obrat jako odraz obchodní činnosti
 - 1.1 Pojem obratu
 - 1.2 Běžné činnosti
 2. „Čistý“ obrat
 - 2.1 Odpočet rabatů a daní
 - 2.2 Odpočet „vnitřního“ obratu
 3. Úprava pravidel výpočtu obratu pro různé typy operací
 - 3.1 Obecné pravidlo
 - 3.2 Nabývání částí společností
 - 3.3 Časově rozložené operace
 - 3.4 Obrat skupin
 - 3.5 Obrat společností, které vlastní stát
- II. ZEMĚPISNÉ ROZDĚLENÍ OBRATU
 1. Obecné pravidlo
 2. Převod obratu na ECU
- III. ÚVĚROVÉ A JINÉ FINANČNÍ INSTITUCE A POJIŠŤOVNY
 1. Definice
 2. Výpočet obratu

1. Účelem tohoto sdělení je rozvést články 1 a 5 nařízení Rady (EHS) č. 4064/89 ⁽¹⁾ naposledy pozměněného nařízením Rady (ES) č. 1310/97 ⁽²⁾ (dále jen „nařízení o spojování“), a tak objasnit některé procedurální a praktické otázky, které byly příčinou pochybností nebo obtíží.
2. Toto sdělení se opírá o zkušenosti, které Komise doposud získala při používání nařízení o spojování. Zásady uvedené v tomto sdělení bude Komise v jednotlivých případech dodržovat a dále je rozvíjet.

Toto sdělení nahrazuje sdělení o výpočtu obratu ⁽³⁾.

3. Nařízení o spojování obsahuje dvě kritéria pravomoci Komise. Jedním kritériem je, že dotyčná operace musí být spojením ve smyslu článku 3 ⁽⁴⁾. Součástí druhého kritéria jsou prahové hodnoty obratu uvedené v článku 1, jejichž účelem je určit ty operace, které mají dopad na Společenství a mohou být považovány za operace „v zájmu Společenství“. Obrat se používá

⁽¹⁾ Úř. věst. 395, 30.12.1998, s. 1; opravená verze

Úř. věst. L 257, 21.9.1990, s. 13.

⁽²⁾ Úř. věst. L 180, 9.7.1997, s. 1.

⁽³⁾ Úř. věst. C 385, 31.12.1994, s. 21.

⁽⁴⁾ Viz sdělení o pojmu spojování.

jako ukazatel hospodářských zdrojů, které jsou ve spojení sloučeny, a je zeměpisně rozdělen, aby ukázal zeměpisné rozložení daných zdrojů.

V čl. 1 odst. 2 a 3 jsou stanoveny dvě skupiny prahových hodnot. Ustanovení čl. 1 odst. 2 stanoví prahové hodnoty, které musejí být nejprve prověřeny, aby se zjistilo, zda má operace význam pro Společenství. V tomto směru je účelem prahové hodnoty celosvětového obratu posoudit celkový význam dotýčných podniků; prahová hodnota obratu Společenství má za cíl určit, zda operace zahrnuje minimální úroveň činnosti ve Společenství; a pravidlo dvou třetin má za cíl vyloučit z pravomoci Společenství čistě vnitrostátní operace.

Ustanovení čl. 1 odst. 3 se použije pouze v případě, jestliže nejsou dosaženy prahové hodnoty stanovené v čl. 1 odst. 2. Účelem této druhé skupiny prahových hodnot je řešit takové operace, které nedosahují prahových hodnot majících význam pro celé Společenství podle čl. 1 odst. 2, avšak musejí být oznámeny podle vnitrostátních pravidel hospodářské soutěže alespoň ve třech členských státech (takzvaná „vícenásobná oznámení“). Pro tento účel stanoví čl. 1 odst. 3 nižší prahové hodnoty jak celosvětového obratu, tak i obratu v rámci Společenství, jichž musí dotýčné podniky dosáhnout. Spojení má význam pro celé Společenství, pokud jsou dosaženy tyto nižší prahové hodnoty a pokud dotýčné podniky společně i samostatně dosáhnou minimální úrovně činnosti v nejméně třech členských státech. Ustanovení čl. 1 odst. 3 též obsahuje pravidlo dvou třetin podobné pravidlu v čl. 1 odst. 2, které má za cíl určit čistě vnitrostátní operace.

4. Prahové hodnoty jako takové jsou stanoveny za účelem určení pravomoci a nikoli za účelem posouzení postavení stran spojení na trhu nebo dopadu operace. Proto zahrnují obrat dosažený – a tudíž i všechny zdroje použité – ve všech oblastech činnosti stran a nikoli pouze v oblastech, které přímo souvisejí se spojením. Článek 1 nařízení o spojování stanoví prahové hodnoty, které se použijí ke zjištění spojení s „významem pro celé Společenství“, zatímco článek 5 objasňuje, jak má být vypočten obrat.

5. Skutečnost, že prahové hodnoty uvedené v článku 1 nařízení o spojování jsou čistě kvantitativní, protože jsou založeny pouze na výpočtu obratu a nikoli na podílu na trhu nebo

jiných kritériích, ukazuje, že jejich cílem je zajistit jednoduchý a objektivní mechanismus, který mohou společnosti zapojené do spojení snadno použít ke zjištění, zda jejich operace má význam pro celé Společenství a zda je ji tedy nutno oznámit.

6. Hlavním předmětem článku 1 nařízení o spojování je změřit hospodářskou sílu dotýčných podniků, jak se promítá do jejich obratu, bez ohledu na to, v jakém odvětví se tohoto obratu dosáhlo a zda taková odvětví budou vůbec dotýčnou operací ovlivněna. Nařízení o spojování tím stanovilo jako prioritu určení celkových hospodářských a finančních zdrojů vyplývajících ze spojení, s cílem rozhodnout, zda spojení má význam pro celé Společenství.
7. Za těchto okolností je jasné, že obrat by měl co nejpřesněji odrážet hospodářskou sílu podniků, které se účastní operace. Právě to je účelem souboru pravidel obsažených v článku 5 nařízení o spojování, která mají zajistit, aby výsledná čísla pravdivě znázorňovala hospodářskou skutečnost.
8. Výkladem Komise vztahujícím se k článkům 1 a 5, pokud jde o výpočet obratu, není dotčen výklad, který k nim může poskytnout Soudní dvůr nebo Soud prvního stupně Evropských společenství.

I. „ÚČETNÍ“ VÝPOČET OBRATU

1. Obrat jako odraz činnosti

1.1 Pojem obratu

9. Pojem obratu, jak je použit v článku 5 nařízení o spojování, se výslovně odvolává na „částky nabyté z prodeje výrobků a poskytování služeb“. Tržba jako odraz činnosti podniku je tedy zásadním kritériem pro výpočet obratu, ať už se jedná

o výrobky nebo poskytování služeb. „Částky nabyté z prodeje“ jsou v podnikovém účetnictví obvykle uvedeny pod záhlavím „tržby“.

10. V případě výrobků lze obrat určit bez obtíží, totiž zaznamenáním každého obchodního úkonu, při němž dojde k převodu vlastnictví.
11. V případě služeb jsou faktory, k nimž je nutné přihlížet při výpočtu obratu, mnohem složitější, vzhledem k tomu, že obchodní úkon zahrnuje převod „hodnoty“.
12. Obecně se metoda výpočtu obratu v případě služeb neliší od metody používané v případě výrobků: Komise přihlíží k celkové částce tržeb. Pokud poskytovatel prodává poskytovanou službu přímo zákazníkovi, skládá se obrat dotyčného podniku z celkové částky tržeb za služby poskytnuté v minulém rozpočtovém roce.
13. Vzhledem ke složitosti odvětví služeb může být nutné tuto obecnou zásadu upravit podle zvláštních podmínek poskytované služby. V některých odvětvích činnosti (například v cestovním ruchu a reklamě) je možné službu prodávat prostřednictvím jiných poskytovatelů. Vzhledem k rozmanitosti takových odvětví může v nich nastat řada různých situací. Například obrat podniku, který poskytuje služby jako zprostředkovatel, se může skládat pouze z provizí, které přijímá.
14. Technické problémy s výpočtem obratu vznikají rovněž v řadě jiných oblastí, jako jsou např. úvěrové, finanční a pojišťovací služby, jimiž se zabývá oddíl III.

1.2 Běžné činnosti

15. Ustanovení čl. 5 odst. 1 nařízení o spojování stanoví, že částky, které se zahrnou do výpočtu obratu, musejí odpovídat „běžným činnostem“ dotyčných podniků.
16. Pokud jde o podporu udělovanou podnikům veřejnými subjekty, musí být každá podpora, která se vztahuje k některé z běžných činností, zahrnuta do výpočtu obratu, je-li podnik sám příjemcem podpory a je-li podpora přímo spojená s prodejem výrobků a poskytováním služeb podnikem, takže se

odráží v ceně⁽¹⁾. Například podpora na spotřebu výrobku umožňuje výrobcí prodávat za cenu, která je vyšší než cena skutečně zaplacená spotřebiteli.

17. Pokud jde o služby, Komise přihlíží k běžným činnostem podniku souvisejícím se zajištěním prostředků nezbytných pro poskytování služby. Ve svém rozhodnutí ve věci Accor/Wagons-Lits⁽²⁾ Komise rozhodla, že vezme v úvahu položku „jiné provozní zisky“ obsaženou ve výsledovce společnosti Wagons-Lits. Komise se domnívala, že komponenty této položky, mezi něž patřil určitý příjem z pronájmu aut, který společnost Wagons-Lits poskytovala, byly získány z prodeje výrobků a poskytování služeb a patřily mezi její běžné činnosti.

2. „Čistý“ obrat

18. Obratem, k němuž se přihlíží, je „čistý“ obrat, po odečtení řady komponent stanovených v nařízení. Cílem Komise je upravit obrat takovým způsobem, aby mohla rozhodnout o skutečné hospodářské váze dotyčného podniku.

2.1 Odpočet rabatů a daní

19. Ustanovení čl. 5 odst. 1 stanoví „odečtení rabatu a daně z přidané hodnoty a jiných daní přímo spojených s obratem“. Odpočty se tedy vztahují k obchodním komponentům (prodejní rabaty) a daňovým komponentům (daně z přidané hodnoty a jiné daně přímo spojené s obratem).
20. Pod pojmem „prodejní rabaty“ je třeba rozumět všechny rabaty nebo slevy, které podnik poskytne v průběhu svých obchodních jednání se zákazníky a které mají přímý vliv na částky tržeb.

⁽¹⁾ Viz věc IV/M.156 – Cereol/Continentale Italiana ze dne 27. listopadu 1991. V této věci Komise vyloučila z výpočtu obratu podporu Společenství, neboť podpora nebyla určena na podporu prodeje výrobků vyrobených jedním z podniků, které se účastnily spojení, nýbrž na podporu producentů surovin (zrní), kterou použil podnik zaměřující se na drcení zrní.

⁽²⁾ Věc IV/M.126 – Accor/Wagons-Lits ze dne 28. dubna 1992.

21. Pokud jde o odpočet daní, nařízení o spojování se zmiňuje o DPH a „jiných daních přímo spojených s obratem“. Pokud jde o DPH, její odpočet obvykle nepůsobí žádné obtíže. Pojem „daní přímo spojených s obratem“ jednoznačně odkazuje na nepřímé zdanění, protože to je přímo spojeno s obratem, jako jsou například daně z alkoholických nápojů.

2.2 Odpočet „vnitřního“ obratu

22. Ustanovení čl. 5 odst. 1 první pododstavec stanoví, že „celkový obrat daného podniku nezahrnuje prodej výrobků nebo poskytování služeb mezi podniky uvedenými v odstavci 4“, tedy mezi podniky, které jsou svázány s dotyčným podnikem (zejména mateřské a dceřiné společnosti).

23. Cílem je vyloučit výnosy z obchodních styků uvnitř skupiny, aby tak bylo možné vzít v úvahu skutečnou hospodářskou váhu každého subjektu. Částky, ke kterým přihlíží nařízení o spojování, tudíž odrážejí pouze operace, které se uskutečňují mezi skupinou podniků na jedné straně a třetími stranami na straně druhé.

3. Úprava pravidel výpočtu obratu pro různé typy operací

3.1 Obecné pravidlo

24. Podle čl. 5 odst. 1 nařízení o spojování se celkový obrat skládá z částek nabytých dotyčnými podniky v předchozím rozpočtovém roce z prodeje výrobků a poskytování služeb. Základní zásada tedy zní, že v případě každého dotyčného podniku je obratem, k němuž se přihlíží, obrat za rozpočtový rok, který je nejbližší datu operace.

25. Toto ustanovení ukazuje, že vzhledem k tomu, že obvykle neexistují žádná auditem ověřená účetní závěrka za rok, který končí dnem před operací, nejvěrnější obraz o celoroční činnosti dotyčné společnosti skýtá obrat z posledního účetního roku.

26. Komise se snaží vycházet z nejpřesnějších a nejspolehlivějších dostupných čísel. Komise se tedy zpravidla odvolává na auditem ověřené účetní závěrky nebo jiné konečné účty. Avšak v případech, kdy jsou zjištěny významné rozdíly mezi účetními normami Společenství a účetními normami třetí země, Komise může uznat za nezbytné přepočítat účty v souladu s normami Společenství pro výpočet obratu. Komise se rozhodně zdráhá opírat se o správu nebo každou jinou formu prozatímních účtů v jiných případech, než za výjimečných okolností (viz následující odstavec). Pokud ke spojení dojde v průběhu prvních měsíců roku a auditem ověřená účetní závěrka za poslední rozpočtový rok ještě není k dispozici, přihlédně se k číslům vztahujícím se k předchozímu roku. Existuje-li mezi těmito dvěma soubory účtů významný nesoulad, a zejména pokud jsou k dispozici předběžná čísla pro poslední roky, může Komise rozhodnout, že vezme v úvahu taková předběžná čísla.

27. Bez ohledu na odstavec 26 se vždy musí provést úprava, ve které se zohlední nabytí a prodej uskutečněné po datu auditem ověřené účetní závěrky. Je to nezbytné pro určení skutečných zdrojů, k jejichž spojení dochází. Pokud tedy společnost pozbude část svých činností kdykoli před podpisem konečné dohody nebo před oznámením veřejného návrhu smlouvy o koupi akcií nebo nabytím kontrolního podílu, jímž dojde ke spojení, nebo pokud je takový prodej nebo zrušení předběžnou podmínkou operace ⁽¹⁾, musí být část obratu, kterou vytvářejí takové části činností, odečtena od obratu oznamující strany podle její poslední auditem ověřené účetní závěrky. Naopak obrat, který vytvářejí aktiva, k jejichž nabytí došlo po vypracování poslední auditem ověřené účetní závěrky, musí být pro účely oznámení připočten k obratu podniku.

28. Pro účely výpočtu obratu se nepřihlíží k ostatním faktorům, které mohou dočasně ovlivnit obrat, například k poklesu objednávek na výrobek nebo ke zpomalení výrobního procesu v době před operací. Neprovádí se žádná úprava auditem ověřené účetní závěrky s cílem zohlednit tyto faktory.

⁽¹⁾ Viz rozsudek Soudu prvního stupně ve věci T-3/93 Air France vs. Komise, Sb. rozh. 1994, s. II-21.

29. Pokud jde o zeměpisné rozdělení obratu, protože auditem ověřené účetní závěrky často neobsahují takové zeměpisné členění, které je požadováno podle nařízení o spojování, Komise se opírá o nejlepší dostupná čísla, která jí poskytnou podniky v souladu s pravidlem stanoveným v čl. 5 odst. 1 nařízení o spojování (viz oddíl II.1).

3.2 Nabytí částí společností

30. Čl. 5 odst. 2 nařízení o spojování stanoví, že „pokud spojení sestává z nabytí částí jednoho nebo více podniků, bez ohledu na to, zda mají právní subjektivitu či ne, bere se v úvahu, pokud jde o prodávajícího nebo prodávající, pouze obrat těch částí, jež jsou předmětem prodeje“.

31. Toto ustanovení stanoví, že pokud nabyvatel nekoupí celou skupinu, nýbrž jen jeden podnik nebo část, ať už má status dceřiné společnosti či nikoli, zahrne se do výpočtu obratu pouze obrat nabyté části. I když je po právní stránce prodávající jako celek (se všemi svými dceřinými společnostmi) nezbytnou stranou operace, neboť bez něho nemůže být uzavřena dohoda o prodeji a koupi, ve skutečnosti nehraje po uskutečnění dohody žádnou úlohu. Možný dopad operace na trh bude záviset pouze na sloučení hospodářských a finančních zdrojů, které jsou předmětem převodu vlastnictví, se zdroji nabyvatele, a nikoli na zbývajících činnostech prodávajícího, který zůstává nezávislý.

3.3 Časově rozložené operace

32. Někdy jsou některé po sobě následující operace pouze jednotlivými kroky v širší strategii těchto stran. Pokud by se o každé operaci uvažovalo odděleně od ostatních, třebaže by se tak dělo za účelem stanovení pravomoci, znamenalo by to opomíjení hospodářské skutečnosti. Zatímco některé časově rozložené operace mohou být navrženy tímto způsobem, protože to lépe vyhovuje potřebám stran, jiné operace by mohly být takto členěny se záměrem obejít použití nařízení o spojování.

33. Nařízení o spojování předvídá takovou situaci v čl. 5 odst. 2 druhém pododstavci a stanoví, že „dva nebo více úkonů ve smyslu prvního pododstavce, k nimž dojde během dvou

let mezi stejnými osobami nebo podniky, se považuje za jedno a totéž spojení, jež vzniklo v den, kdy došlo k poslednímu úkonu“.

34. V praxi toto ustanovení znamená, že pokud společnost A koupí dceřinou společnost společnosti B, která představuje 50 % celkové činnosti B a o rok později získá další dceřinou společnost (tedy zbývajících 50 % B), považují se obě operace za jednu. Pokud vycházíme z předpokladu, že každá dceřiná společnost dosáhla obratu 200 miliónů ECU, není povinné první operaci oznámit, ledaže by splňovala podmínky čl. 1 odst. 3. Avšak vzhledem k tomu, že se druhá operace uskuteční během dvou let, je nutné při druhé operaci obě operace oznámit jako jedinou.

35. Význam tohoto ustanovení spočívá v tom, že předcházející operace (za dva roky) musejí být oznámeny současně s poslední operací, jakmile jejich součtem dojde k dosažení prahových hodnot.

3.4 Obrat skupin

36. Pokud podnik, jehož se týká spojení ve významu článku 1 nařízení o spojování⁽¹⁾, náleží ke skupině, přihlédně se při zjišťování toho, zda bylo dosaženo prahových hodnot, k obratu celé skupiny. I zde je cílem zachytit celkový objem hospodářských zdrojů, které se operací slučují.

37. Nařízení o spojování nevymezuje pojem skupiny abstraktně, nýbrž soustředí se na to, zda mají společnosti právo řídit záležitosti podniku, jako na měřítko pro určení toho, které ze společností přímo nebo nepřímo spojených s dotyčným podnikem by měly být považovány za součást jeho skupiny.

38. Ustanovení čl. 5 odst. 4 nařízení o spojování stanoví:

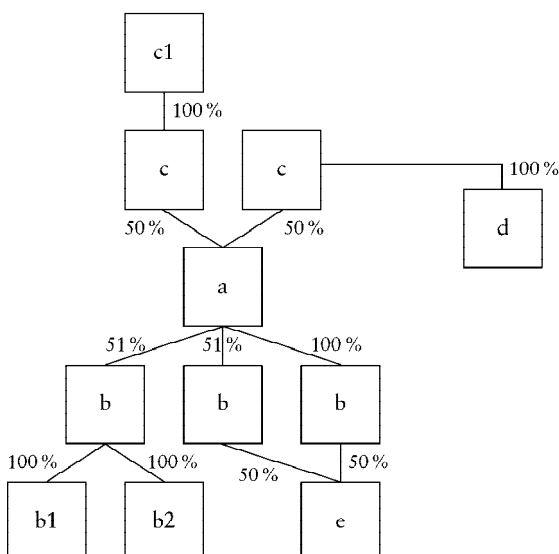
„Aniž je dotčen odstavec 2 [nabytí částí], vypočítá se obrat dotyčného podniku ve smyslu čl. 1 odst. 2 a 3 tak, že se sečtou jednotlivé obraty:

⁽¹⁾ Viz sdělení Komise o pojmu dotyčných podniků.

- a) dotyčných podniků;
- b) těch podniků, ve kterých dotyčný podnik přímo nebo nepřímo:
- vlastní více než polovinu základního kapitálu nebo obchodních aktiv, nebo
 - může vykonávat více než polovinu hlasovacích práv, nebo
 - má právo jmenovat více než polovinu členů dozorčí rady, představenstva nebo orgánů, které podnik právně zastupují, nebo
 - má právo spravovat záležitosti podniku;
- c) těch podniků, které mohou vykonávat v dotyčném podniku práva uvedená v písmenu b);
- d) těch podniků, ve kterých může některý podnik uvedený v písmenu c) vykonávat práva uvedená v písmenu b);
- e) těch podniků, ve kterých dva či více podniků uvedených v písmenech a) až d) může dohromady vykonávat práva uvedená v písmenu b).“

To znamená, že obrat společnosti, která se přímo účastní operace (písmeno a) musí zahrnovat její dceřiné společnosti (písmeno b), mateřské společnosti (písmeno c), ostatní dceřiné společnosti jejích mateřských společností (písmeno d) a jakékoli jiné podniky, nad nimiž vykonávají společnou kontrolu dvě nebo více společností, které patří do skupiny (písmeno e). Grafické znázornění vypadá takto:

Dotyčný podnik a jeho skupina:

- a: dotyčný podnik
- b: jeho dceřiné společnosti a jejich vlastní dceřiné společnosti (b1 a b2)
- c: jeho mateřské společnosti a jejich vlastní mateřské společnosti (c1)
- d: ostatní dceřiné společnosti mateřských společností dotyčného podniku
- e: společnosti pod společnou kontrolou dvou (nebo více) společností skupiny

Poznámka: tato písmena odpovídají příslušným písmenům čl. 5 odst. 4.

K tomuto grafu je třeba učinit několik poznámek:

1. Jakmile je splněno kritérium kontroly uvedené v písmenu b), bere se v úvahu celý obrat dotyčné dceřiné společnosti bez ohledu na skutečné vlastnictví akcií kontrolující společnosti. V uvedeném příkladu se započítá celý obrat tří dceřiných společností (nazvaných b) dotyčného podniku.
2. Pokud kterákoli ze společností, u nichž byla zjištěna příslušnost ke skupině, rovněž kontroluje jiné, měly by být rovněž zahrnuty do výpočtu. V uvedeném příkladu má jedna z dceřiných společností (nazvaná b) své vlastní dceřiné společnosti b1 a b2.
3. Když dvě nebo více společností společně kontrolují dotyčný podnik (a) v tom smyslu, že k řízení záležitostí podniku je třeba souhlas každé jednotlivé z nich a všech dohromady, musí být započítán obrat všech takových společností⁽¹⁾. V uvedeném příkladu se vezmou v úvahu dvě mateřské společnosti (c) dotyčného podniku (a) i jejich vlastní mateřské společnosti (v příkladu označené c1). Přestože v nařízení o spojování není toto pravidlo výslovně zmíněno v souvislosti s případy, kdy je dotyčným podnikem společný podnik, lze je odvodit ze znění čl. 5 odst. 4 písm. c), v němž je použito množné číslo, když se hovoří o mateřských společnostech. Komise důsledně uplatňuje tento výklad.
4. Každý prodej uvnitř skupiny je nutné odečíst od obratu skupiny (viz odstavec 22).

⁽¹⁾ Viz sdělení Komise o pojmu dotyčných podniků (odstavce 23 až 29).

39. Nařízení o spojování také řeší zvláštní situaci, k níž dojde, pokud dva nebo více podniků, které se účastní operace, vykonávají společnou kontrolu nad jinou společností. Podle čl. 5 odst. 5 písm. a) se nezapočítává obrat vzniklý z prodeje výrobků nebo poskytování služeb mezi společným podnikem a každým z dotyčných podniků nebo s kteroukoli jinou společností, která je spojena s kterýmkoli z dotyčných podniků, ve smyslu čl. 5 odst. 4. Účelem takového pravidla je zamezit dvojímu započítání. Pokud jde o obrat společného podniku, který je výsledkem činností se třetími stranami, čl. 5 odst. 5 písm. b) stanoví, že by měl být rovnoměrně rozdělen mezi dotyčné podniky tak, aby odrážel společnou kontrolu⁽¹⁾.

40. Obdobně podle zásady uvedené v čl. 5 odst. 5 písm. b) je praxí Komise v případech společných podniků, které jsou pod společnou kontrolou dotyčných podniků a třetích stran, přidělit každému dotyčnému podniku obrat, který rovnoměrně sdílí všechny společnosti vykonávající kontrolu ve společném podniku. Ve všech těchto případech je však nutné prokázat společnou kontrolu.

Praxe ukazuje, že je nemožné zachytit v tomto sdělení celou škálu situací, které mohou vzniknout při výpočtu obratu společných podniků nebo případů společné kontroly. Kdykoli dojde k nejasnostem, mělo by hodnocení vždy dát přednost obecným zásadám zamezení dvojího započítání a odrážet co nejpřesněji hospodářskou sílu podniků, které se účastní operace⁽²⁾.

41. Je třeba poznamenat, že čl. 5 odst. 4 se vztahuje pouze na skupiny, které v době operace již existují, tj. na skupinu každého z dotyčných podniků účastnících se operace, nikoli na

nové struktury vytvořené v důsledku spojení. Má-li například dojít k fúzi společností A a B společně s jejich dceřinými společnostmi, považují se za dotyčné podniky A a B, nikoli nový subjekt, z čehož vyplývá, že je nutné obrat každé ze dvou skupin vypočítat samostatně.

42. Vzhledem k tomu, že cílem tohoto ustanovení je pouze určit společnosti náležející ke stávající skupině pro účely výpočtu obratu, kritérium práva řídit záležitosti podniku v čl. 5 odst. 4⁽³⁾ je poněkud odlišné od kritéria kontroly stanoveného v čl. 3 odst. 3, které se vztahuje k získávání kontroly prostřednictvím zkoumané operace. Zatímco první kritérium je jednodušší a snadněji se dokazuje na základě faktických důkazů, druhé kritérium je náročnější, protože pokud nedochází k získání kontroly, nedochází ani ke spojení.

3.5 Obrat společností, které vlastní stát

43. Zatímco čl. 5 odst. 4 stanoví metodu pro zjištění hospodářského seskupení, k němuž dotyčný podnik náleží, pro účely výpočtu obratu, je nutné jej číst ve spojení s 12. bodem odůvodnění nařízení (EHS) č. 4064/89, který se týká podniků, které vlastní stát. Tento bod odůvodnění stanoví, že pro zamezení diskriminace mezi veřejným a soukromým sektorem je nutné přihlížet k „podnikům tvořícím hospodářskou jednotku se samostatnou rozhodovací pravomocí bez ohledu na způsob držení jejich kapitálu nebo na pravidla správního dohledu, jež se na ně vztahují“. Pouhá skutečnost, že dvě společnosti jsou vlastněny státem, by tedy neměla automaticky vést k závěru, že jsou součástí skupiny pro účely článku 5. Spíše je nutné zvážit, zda jsou důvody pro to, aby se každá společnost považovala za samostatnou hospodářskou jednotku.

44. Pokud tedy společnost, kterou vlastní stát, není součástí širší průmyslové holdingové společnosti a nepodléhá žádné koordinaci s jinými státem kontrolovanými holdingy, je nutné ji považovat pro účely článku 5 za nezávislou skupinu a nepřihlížet k obratu ostatních společností vlastněných

(1) Například společnost A a společnost B založí společný podnik C. Tyto dvě mateřské společnosti zároveň vykonávají společnou kontrolu nad společností D, přestože A vlastní 60 % a B 40 % kapitálu. Při výpočtu obratu A a B v době založení nového společného podniku C se obrat D se třetími stranami rovným dílem rozdělí mezi A a B.

(2) Viz například věc IV/M.806 – BA/TAT ze dne 26. srpna 1996.

(3) Viz například věc IV/M.126 – Accor/Wagons-Lits ze dne 28. dubna 1992 a věc IV/M.940 – UBS/Mister Minit ze dne 9. července 1997.

daným státem. Pokud jsou však podíly členského státu seskupeny v holdingových společnostech nebo jsou společně řízeny nebo je z jiných důvodů jasné, že společnosti, které vlastní stát, tvoří část „hospodářské jednotky se samostatnou rozhodovací pravomocí“, pak je nutné pro účely článku 5 považovat obrat takových podniků za součást skupiny dotyčného podniku.

II. ZEMĚPISNÉ ROZDĚLENÍ OBRATU

1. Obecné pravidlo

45. Jiné prahové hodnoty než ty, které jsou stanoveny čl. 1 odst. 2 písm. a) a čl. 1 odst. 3 písm. a), umožňují rozpoznat případy, které mají v rámci Společenství dostatečně vysoký obrat, aby byly v zájmu Společenství, a jejichž povaha je především přeshraniční. Aby je bylo možné zjistit, je nutné, aby byl obrat zeměpisně rozdělený. Ustanovení čl. 5 odst. 1 druhý pododstavec stanoví, že místo obratu je určeno místem zákazníka v době operace.

„Obrat ve Společenství nebo v některém členském státě zahrnuje výrobky prodané a služby poskytnuté podnikům nebo spotřebitelům uvnitř Společenství nebo případně v tomto členském státě.“

46. Odkaz na „prodané výrobky“ a „poskytnuté služby“ nemá za cíl rozlišit mezi zbožím a službami na základě toho, že se pozornost soustředí na místo prodeje v případě zboží a na místo poskytnutí v případě služeb (které může být odlišné od místa, kde byla služba prodána). V obou případech se obrat přidělí tomu místu, kde se nachází zákazník, což je ve většině případů místo, kde byla uzavřena operace, kde byl vytvořen obrat daného poskytovatele a kde došlo k hospodářské soutěži s ostatními poskytovateli⁽¹⁾. Ustanovení čl. 5 odst. 1 druhý pododstavec se nezaměřuje na to, kde

se zboží nebo služba používá nebo kde vzniká prospěch ze zboží nebo služby. V případě zboží schopného pohybu může kupující například jezdit s vozidlem po celé Evropě, ale zakoupil ho pouze na jednom místě – řekněme v Paříži, Berlíně nebo Madridu. Platí to také u těch služeb, u nichž je možné oddělit nákup služby od jejího dodání. Například v případě zájezdů se hospodářská soutěž odehrává v cestovních kancelářích umístěných v jednom místě, podobně jako u maloobchodu, přestože služba může být poskytnuta v řadě vzdálených míst. Dotyčný obrat je však získán v místě prodeje, nikoli v místě dovolené.

47. Platí to dokonce i v případě, kdy má nadnárodní společnost nákupní strategii pro celé Společenství a obstarává si všechno potřebné zboží nebo služby v jednom místě. Skutečnost, že je pak použije v deseti různých továrnách v různých členských státech nic nemění na tom, že k operaci se společností, která nepatří ke skupině, došlo pouze v jedné zemi. Následná distribuce na jiná místa je čistě vnitřní záležitostí dotyčné společnosti.

48. V některých odvětvích však zeměpisné rozdělení obratu přináší zvláštní problémy (viz oddíl III).

2. Převod obratu na ECU

49. Při převodu obratu na ECU je nutné věnovat velkou pozornost použitému směnnému kursu. Roční obrat společnosti je třeba převést podle průměrného kursu za dvanáct dotyčných měsíců. Tento průměrný kurs lze získat od Komise. Nesmí se postupovat tak, že se auditem ověřený roční obrat rozdělí na čtvrtletní, měsíční nebo týdenní tržby, které se jednotlivě převedou podle odpovídajících průměrných čtvrtletních, měsíčních nebo týdenních kursů, a pak se taková čísla v ECU sečtou, aby se získal celkový roční obrat.

50. Pokud má společnost tržby v různých měnách, postup se neliší. Celkový obrat uvedený v auditem ověřené konsolidované účetní závěrce v zúčtovací měně dané společnosti je převeden na ECU podle průměrného kursu za dvanáct měsíců. Tržby v místních měnách se nesmějí přímo převádět na ECU, protože se jedná o čísla, které nepocházejí z auditem ověřených konsolidovaných účetních závěrek společnosti.

(1) Pokud se místo, v němž se zákazník nacházel při nákupu zboží liší od místa, kde proběhlo vyúčtování, přidělí se obrat prvnímu místu.

III. ÚVĚROVÉ A JINÉ FINANČNÍ INSTITUCE A POJIŠŤOVNY

1. Definice

51. Nařízení o spojování formálně uznává zvláštní povahu bankovních a pojišťovacích činností a obsahuje zvláštní ustanovení, která se zabývají výpočtem obrátu pro tato odvětví⁽¹⁾. Přestože nařízení o spojování neobsahuje definici pojmů „úvěrové instituce a jiné finanční instituce“ ve smyslu čl. 5 odst. 3 písm. a), Komise v praxi důsledně používá definice uvedené v první a druhé bankovní směrnici:

— „Úvěrovou institucí se rozumí podnik, jehož činnost spočívá v přijímání vkladů nebo jiných splatných peněžních prostředků od veřejnosti a poskytování úvěrů na vlastní účet⁽²⁾“,

— „Finanční institucí se rozumí podnik jiný než úvěrová instituce, jehož hlavní činností je nabytí majetkových podílů nebo výkon jedné nebo více činností uvedených v bodech 2 až 12 v příloze⁽³⁾“.

52. Z výše uvedené definice „finanční instituce“ je jasné, že na jedné straně musejí být považovány za finanční instituce holdingové společnosti a na druhé straně že podniky, které pravidelně jako hlavní činnost vykonávají jednu nebo více činností výslovně uvedených v bodech 2 až 12 výše uvedené přílohy, musejí být rovněž považovány za finanční instituce ve smyslu čl. 5 odst. 3 písm. a) nařízení o spojování. Mezi tyto činnosti patří:

— půjčky (mimo jiné spotřebitelský úvěr, hypoteční úvěr, faktoring ...),

— finanční leasing,

— služby týkající se plateb a zúčtování,

— vydávání a správa platebních prostředků (kreditní karty, cestovní šeky a bankovní směňky),

— poskytování záruk a příslibů,

— obchodování na vlastní účet nebo na účet zákazníků s nástroji peněžního trhu, peněžními prostředky v cizích měnách, finančními futures a opcemi, nástroji směnného kursu a úrokových sazeb a převoditelnými cennými papíry,

— účast na vydávání akcií a poskytování souvisejících služeb,

— poradenství pro podniky ve věcech kapitálové struktury, průmyslové strategie a v souvisejících otázkách a poradenství a služby v oblasti fúzí a koupě podniků,

— peněžní makléřství,

— správa portfolia a poradenství,

— uložení a správa cenných papírů.

2. Výpočet obrátu

53. Metody pro výpočet obrátu úvěrových a jiných finančních institucí a pojišťoven jsou popsány v čl. 5 odst. 3 nařízení o spojování. Účelem tohoto oddílu je odpovědět na dodatečné otázky, které se vztahují k výpočtu obrátu u výše uvedených typů podniků, které se vyskytly během prvního roku používání nařízení o spojování.

2.1 Úvěrové a finanční instituce (jiné než finanční holdingové společnosti)

2.1.1 Obecně

54. Obvykle nevznikají žádné zvláštní problémy při použití kritéria bankovního příjmu pro určení celosvětového obrátu úvěrových institucí a ostatních druhů finančních institucí. Problémy však mohou vzniknout při určování obrátu uvnitř Společenství a také uvnitř jednotlivých členských států. Pro tento účel je vhodným kritériem sídlo pobočky nebo útvaru, jak je stanoveno v čl. 5 odst. 3 písm. a) bodu v) druhém pododstavci nařízení o spojování.

⁽¹⁾ Viz čl. 5 odst. 3 nařízení o spojování.

⁽²⁾ Článek 1 první směrnice Rady 77/780/EHS ze dne 12. prosince 1977 o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se přístupu k činnosti úvěrových institucí a jejího výkonu (Úř. věst. L 322, 17.12.1977, s. 30).

⁽³⁾ Čl. 1 odst. 6 druhé směrnice Rady 89/646/EHS ze dne 15. prosince 1989 o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se přístupu k činnosti úvěrových institucí a jejího výkonu (Úř. věst. L 386, 30.12.1989, s. 1).

2.1.2 Obrat leasingových společností

55. Je nutné provést zásadní rozlišení mezi finančními leasingy a operativními leasingy. Finanční leasingy se obecně uzavírají na delší období a na konci leasingového období se vlastnictví převede na nájemce prostřednictvím předkupního práva obsaženého v leasingové smlouvě. Na rozdíl od toho se při operativním leasingu na konci leasingového období vlastnictví nepřevádí na nájemce a náklady na údržbu, opravy a pojištění pronajatého vybavení jsou zahrnuty v platbách leasingu. Finanční leasing tedy funguje jako půjčka pronajímatele, která umožňuje nájemci koupit dané aktivum. Společnost provádějící finanční leasing je tedy finanční institucí ve smyslu čl. 5 odst. 3 písm. a) a její obrat musí být vypočten pomocí zvláštních pravidel, která se vztahují k výpočtu obratu pro úvěrové a ostatní finanční instituce. Vzhledem k tomu, že činnosti operativního leasingu nemají funkci půjčky, nemá se za to, že je provádějí finanční instituce, alespoň ne jako základní činnosti, a proto je nutné použít obecná pravidla pro výpočet obratu uvedená v čl. 5 odst. 1 ⁽¹⁾.

2.2 Pojišťovny

2.2.1 Hrubé předepsané pojistné

56. Použití pojmu hrubého předepsaného pojistného jako měřítka obratu pojišťoven vyvolalo dodatečné otázky, přestože je tento pojem vymezen v čl. 5 odst. 3 nařízení o spojování. Proto jsou namístež tato vysvětlení:

— „hrubé“ předepsané pojistné je součet získaného pojistného (které může zahrnovat získané zajišťovací pojistné, pokud je dotyčný podnik činný v oblasti zajištění).

Vyplacené zajišťovací pojistné nebo pojistné postoupené zajistitelům, tedy všechny částky vyplacené a splatné dotyčným podnikem na pokrytí zajištění, je ve smyslu nařízení o spojování již zahrnuto v hrubém předepsaném pojistném,

— kdykoli se použije slovo „pojistné“ (hrubé pojistné, čisté (vydělané) pojistné, vyplacené zajišťovací pojistné atd.), vztahuje se nejen k novým pojistným smlouvám uzavřeným v uvažovaném účetním roce, ale také k veškerému pojistnému, které souvisí se smlouvami uzavřenými v minulých letech, které jsou v uvažované době stále platné.

2.2.2 Investice pojišťoven

57. Aby si pojišťovny, jež jsou rovněž považovány za institucionální investory, vytvořily rezervy, které jim umožňují vyplácet nároky, obvykle vlastní rozsáhlé portfolio investic v akciích, cenných papírech nesoucích úroky, pozemcích, majetku a jiných aktivech, které vytváří roční příjem, který se v případě pojišťoven nepokládá za obrat.

58. Při používání nařízení o spojování je nutné jasně rozlišovat mezi čistě finančními investicemi, při kterých se pojišťovna nepodílí na řízení podniků, do kterých investovala, a investicemi, které vedou k nabytí podílu, jenž poskytuje kontrolu nad daným podnikem, a tak pojišťovně umožňuje vykonávat rozhodující vliv na obchodní jednání dotyčné dceřiné nebo přidružené společnosti. V takových případech se použije čl. 5 odst. 4 nařízení o spojování a obrat dceřiné nebo přidružené společnosti se pro určení prahových hodnot stanovených v nařízení o spojování přičte k obratu pojišťovny ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Viz věc IV/M.234 – GECC/Avis Lease ze dne 15. července 1992.

⁽²⁾ Viz věc IV/M.018 – AG/AMEV ze dne 21. listopadu 1990.

- 2.3 *Finanční holdingové společnosti* ⁽¹⁾
59. Finanční holdingová společnost je finanční institucí, a proto se výpočet jejího obratu musí řídit kritérii stanovenými v čl. 5 odst. 3 písm. a) pro výpočet obratu u úvěrových a jiných finančních institucí. Avšak vzhledem k tomu, že hlavní účelem finančního holdingu je získat a spravovat podíl v jiných podnicích, použije se také čl. 5 odst. 4 (stejně jako pro pojišťovny), pokud jde o takové podíly, které umožňují finanční holdingové společnosti vykonávat rozhodující vliv na obchodní jednání daných podniků. Proto se obrat finančního holdingu v zásadě vypočítá podle čl. 5 odst. 3, ale může být nezbytné přičíst obrat podniků, které spadají do kategorií uvedených v čl. 5 odst. 4 (dále jen „podniků podle čl. 5 odst. 4“).
- V praxi je nejprve nutno přihlédnout k obratu finanční holdingové společnosti (nekonsolidovanému). Pak je nutné připočítat obrat podniků podle čl. 5 odst. 4, přičemž se dbá na to, aby byly odečteny dividendy a ostatní příjmy, které tyto společnosti poskytují finančním holdingům. Níže uvedený příklad ukazuje způsob výpočtu:

v milionech ECU

1. Obrat související s finančními činnostmi (z nekonsolidované výsledovky)	3 000
2. Obrat související s činnostmi pojištěn podle čl. 5 odst. 4 (hrubé předepsané pojistné)	300

3. Obrat související s činnostmi průmyslových společností podle čl. 5 odst. 4	2 000
4. Odečet dividend a ostatního příjmu získaného ze společností podle čl. 5 odst. 4 uvedených v bodech 2 a 3	(200)
5. Celkový obrat finančního holdingu a jeho skupiny	5 100
60. U takových výpočtů může být nutné přihlédnout k různým účetním pravidlům, zejména k těm, která souvisejí s přípravou konsolidovaných účetních závěrek, která jsou ve Společenství do určité míry sladěna, ale nejsou totožná. Přestože je tuto skutečnost nutno brát v úvahu u všech typů dotyčných podniků podle nařízení o spojování, v případě finančních holdingových společností ⁽²⁾ je to zvláště důležité, neboť kvůli počtu a různorodosti kontrolovaných podniků i stupně kontroly holdingu nad jeho dceřinými, přidruženými a ostatními společnostmi, v nichž vlastní akcie, je nutné provést pečlivé šetření.
61. V praxi se může výpočet obratu finančních holdingových společností podle výše uvedeného popisu ukázat jako nákladný. Proto je přísné a detailní použití této metody nutné pouze v případech, kdy se zdá, že se obrat finanční holdingové společnosti blíží prahovým hodnotám nařízení o spojování; v ostatních případech může být zřejmé, že obrat zdaleka nedosahuje prahových hodnot uvedených v nařízení o spojování, a proto pro stanovení pravomoci postačí zveřejněné účty.

⁽¹⁾ Zásady uvedené v tomto odstavci pro finanční holdingy lze do určité míry použít na společnosti správy fondů.

⁽²⁾ Viz například věc IV/M.166 – *Torras/Sarrió* ze dne 24. února 1992, věc IV/M.213 – *Hong Kong a Shanghai Bank/Midland* ze dne 21. května 1992, IV/M.192 – *Banesto/Totta* ze dne 14. dubna 1992.